

TRAJNOSTNA MOBILNOST V VRTCIH

NOVIČNIK

št. 2/junij 2020

Vas zanima, kako so se lotili izvedbe Belega zajčka v vrtcih širom Slovenije? Izvedli so še ogromno drugih aktivnosti, ki spodbujajo trajnostno mobilnost. Preberite si navdihujoče zgodbe.

Novičnik pripravili v Focusu, društvu za sonaraven razvoj, oblikovala Polona Šavc

Aktivnosti potekajo v okviru projekta Ministrstva za infrastrukturo – Trajnostna mobilnost v šolah in vrtcih, v konzorciju partnerjev (Focus, društvo za sonaraven razvoj, RRA Sinergija, IPoP, Cipra Slovenija in Filozofska fakulteta).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

EVROPSKA UNIJA
KOHEZIJSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

sptm

SLOVENSKA
PLATFORMA
ZA TRAJNOSTNO
MOBILNOST

RAZVOJNA AGENCIJA
SINERGIJA
DEVELOPMENT AGENCY

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

IPOP

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za geografijo

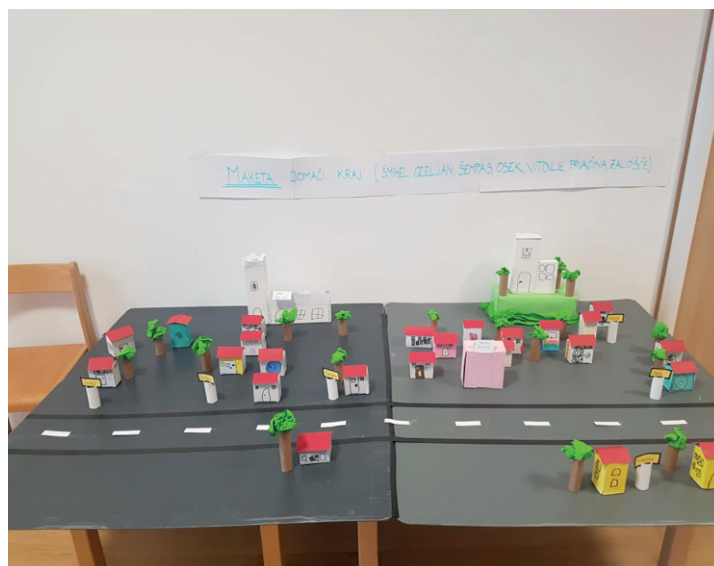
TRAJNOSTNA MOBILNOST V ŠEMPAŠKEM VRTCU

Septembra 2019 smo v vrtcu Šempas pričeli s projektom Trajnostna mobilnost. Vključili smo otroke starejših skupin (90 otrok). Namen je spodbuditi starše in otroke v omejitvah prihoda v vrtec z avtomobilom. Starše smo o izvedbi projekta podučili že na prvem roditeljskem sestanku, ko smo jim predstavili namen in okvirne dejavnosti.

V drugi polovici septembra smo izvedli igro Beli zajček, kjer smo posamezno z vsakim otrokom zabeležili, kako so tisti dan prišli v vrtec. Vsakodnevna jutranja dejavnost je bila lepljenje krogcev na zajčka, ki je postajal vedno bolj bel. Užitek je bilo opazovati otroke, kako so s ponosom povedali, da so ta dan prišli peš ali s kolesom. Ob tem smo se z malčki pogovarjali o prevoznih sredstvih, listali slikice in znanstvene knjige na to temo. Na zanimiv način smo otrokom pripovedovali zgodbo o Belem zajčku v stilu kamišibaja. Starejši otroci so izdelovali makete na temo domačega kraja, javnega prevoza, čistega okolja, avtomobilov. Tako so dobili konkretno predstavo o tem kako živimo, se prevažamo in skrbimo za boljši jutri. Miškino gledališče nam je kot nalašč stopilo v pomoč s prometno obarvano predstavo Tri kepice prometa. Naši nadobudneži so tako na zabaven način spoznavali prometna pravila. Tekom dneva so se otroci igrali razne namizne igre, gibalne in glasbene didaktične igre, ki so popestrile otrokov vsakdan. Starejši otroci so lahko reševali delovne liste, risali pot v vrtec in sredstva javnega prevoza. Vsi pa smo uživali in peli pesmi Kresnička, Vlak, Moj rdeči avto, Kolesarska in Beli zajček.

Včasih smo kakšno tudi deklamirali in se ob njej gibali. Vzgojiteljice starejših dveh skupin so staršem ponudile izlet z vlakom, vendar na žalost zaradi nezadostnega zanimanja ni bil realiziran. Obiskal nas je tudi policist, ki nas je popeljal po Šempasu, ob tem opozarjal na pomen prometnih znakov in signalizacije. Skupaj z njim smo obnavljali pravila kulturnega obnašanja v prometu.

OŠ Šempas, Vrtec pri OŠ Zapisala: Tina Kovačič

NOVIČKA IZ AJDOVSKEGA VRTCA

V našem vrtcu v projektu sodeluje 10 skupin, ki so precej razpršene; so iz štirih različnih enot in iz dveh občin - ajdovske in vipavske. Vsi otroci so iz drugega starostnega obdobja. V novički bo predstavljenih le nekaj zanimivih nalog, ki so jih vzgojitelji in vzgojiteljice skupaj z otroki izvedli na temo trajnostne mobilnosti.

V skupini Slončki v Podnanosu, so se odločili, da bodo napisali pismo belim zajčkom, saj se jih je njihova zgodba zelo dotaknila. Otroci so bili veseli, da so ljudje našli boljše rešitev in namesto cest začeli uporabljati vlake. Tudi sami so si zaželeli, da bi lahko v vrtec prihajali z vlakom, ampak ga žal ni. Odločili so se, da si bodo vlak kar sami naredili. Zavihali so rokave in s pomočjo odraslih začeli z barvanjem lesenih kvadrov, ki so predstavljali vagončke. Najbolj zanimive pa so bile lokomotive, ki so si jih ogledali tudi na video posnetku. Zelo so jih presenetile parne lokomotive, ki močno zapiskajo. Svoje vlake so v stilu slovenskih potniških vlakov okrasili z "grafiti" – flomastri. V pripravljene luknje pa z zabijanjem pričvrstili dimnik in piščal. Njihovi vzgojitelji so poskrbeli, da so s pomočjo "ježkov" vagončke med seboj tudi priključili.

Sledila je zabava z njihovimi novimi igračkami. Ker niso imeli tirnic so si te izposodili iz Duplo železnice. In tako so tudi

v Podnanosu dobili železnico in ogromno novih vlakov. Ob koncu pa so zajčke povabili, da se jih tudi oni pridružijo pri vožnji!

V skupini Rumeni iz enote Ob Hubljo so otroci na skupnem srečanju s starši izpeljali kolesarčka. Enota vrtca stoji v samem središču mesta, kar omogoča otrokom in staršem trajnostno naravnani prihod v vrtec. Veliko otrok prihaja v vrtec peš, saj živijo čisto blizu, ali pa s kolesom, skirojem. V vrtcu nimajo ustreznih površin za izvajanje kolesarčka, zato sta se vzgojiteljici odločili, da ga izpeljeta na skupnem

srečanju s starši na asfaltiranem velikem igrišču v bližnjem kraju. Otrokom sta vzgojiteljici že v vrtcu predstavili in razložili pravila varnosti, ki so veljala pri opravljanju dejavnosti s kolesom. Otroci so bili zelo motivirani, sledili so navodilom. Najprej sta vzgojiteljici preverili spretnost vožnje po ravnem. Nato pa sta pripravili nekaj različnih poligonov, ki so vsebovali različne elemente - vožnjo med ovirami, slalom, vožnjo čez majhno klančino, vožnja po ožini... Otroci so na kolesarski poligon zapeljali individualno. Vsak je bil deležen aplavza in pohvale za uspešno opravljeno vožnjo. Poligone so večkrat ponovili. Ob koncu sta otrokom podelili medalje za uspešno opravljenega kolesarčka. Tudi starši so se strinjali, da je bilo druženje koristno in prijetno. Skupaj so sklenili, da ga bodo ponovili.

Otroci iz skupine Rumene pike, enota Ribnik, so se veliko pogovarjali o trajnostnih načinih prihajanja v vrtec. Ker sta občini Ajdovščina in Vipava zelo zelo slabo pokriti z javnim prevozom, sta vožnja z avtobusom ali vlakom zaenkrat bolj iluzija kot realnost. In prav zato je pri otrocih vožnja v vlakom ali avtobusom poseben dogodek. Vzgojiteljici sta se zato odločili, da otroci z avtobusom obišejo otroke v sosednji občini v vrtcu v Vipavi. Veliko otrok se je prvič peljalo z avtobusom in jim je ta dan ostal v spominu kot prav poseben dogodek.

Tudi otroci skupine Modri in Zeleni, enota Ob Hublju, so se odpravili na ogled železniške postaje. Otroci so bili neposredno vključen v promet. Spoznali so vrste prometa in spoznali, kako promet onesnažuje okolje. Prišli so do spoznanja, kako lahko sami pripomorejo k ohranjanju narave in čistega okolja na razne načine: z uporabo javnega prevoza, hojo peš, kolesarjenjem, ...

Ker pri nas vlak ne vozi več, so si lahko ogledali še obstoječe tirnice, perone, postajališče. Otroci so z navdušenjem opazovali tudi staro parno lokomotivo, katera stoji pred železniško postajo. V vrtcu smo se naučili pesmico; Vlakec (Klemen Lah) in ob njeni vsebini uprizarjali, ter deklamacijo; Vlak (Slavko Jug). Hitro so osvojili njeno vsebino. Odločili smo se, da bomo izdelali maketo železniške postaje in vlak.

Najprej smo zbrali material, si ogledali kakšen je, nato so otroci pobarvali tulce, zlepili in sestavili tire in perone, postajo... vse skupaj smo povezali v celoto in maketo uporabili za dekoracijo mize za slavnostno kosilo.

VLAK (SLAVKO JUG)

1. JAZ SEM IVO.
RIŠEM VAM LOKOMOTIVO.
JAZ SEM TONE
IN NARISAL BOM VAGONE.

2. JAZ SEM ŠPELA
IN IMAM VELIKO DELA:
RIŠEM TIRE IN PERONE,
HIŠKO, KJER DOBIŠ BONBONE,
RIŠEM CVETJE, KOS OGRAJE
IN NAČELNIKA POSTAJE.

3. VLAK ZAPISKA IN ZATULI,
DA BI GA ZASPANCI ČULI.
TI PA ZJUTRAJ DOLGO SPIJO
IN VSE VLAKE ZAMUDIJO.

Jug, S.: VLAK. (ogled 6. 4. 2020) Dostopno na: <https://issuu.com/uirs/docs/vrtci/45>

Otroški vrtec Ajdovščina
Zapisala: Kristina Repič Koncilja

TRAJNOSTNO MOBILNOST Z BELIM ZAJČKOM

Vse od začetka šolskega leta so bile najstarejše skupine našega vrtca aktivno vključene v projekt trajnostne mobilnosti. Sodelovalo je 5 oddelkov drugega starostnega obdobja, skupno 110 otrok in njihovih staršev.

Vsi otroci so bili vključeni v številne dejavnosti z namenom ozaveščati in jim približati trajnostne, aktivne oblike prihoda v vrtec ter doseči spremembe potovalnih navad. Otroke smo spodbujale k razmišljanju o varnosti v prometu na splošno ter o varnosti na poti v vrtec. V vseh skupinah je otroke k trajnostni mobilnosti spodbujala igra Beli zajček, skupaj smo se udeležili tehničnega dne pred OŠ, spoznali delo policistov, gorskih reševalcev, reševalcev, ter si ogledali lutkovno predstavo Mali Ojoj – ena ena tri.

Igra beli zajček je v vsaki skupini potekala malce drugače. Otroci dveh skupin so se odločili, da čistijo enega velikega skupnega zajčka. Čistili so ga toliko časa, dokler ni bil dokončno

očiščen, približno 3 mesece. Otroci ostalih skupin pa so čistili vsak svojega v času 14 dni. Ker naš vrtec do pričetka igre ni imel stola za kolesa in skiroje, kamor bi lahko otroci odložili svoje kolo, smo k sodelovanju povabili lokalno društvo Driklc, ki nam je izdelalo posebna lesena stojala za kolesa ter skiroje.

V starostni skupini 3. letnikov so poleg igre Beli zajček, posebno pozornost namenili spoznavanju avtobusa in avtobusne postaje. Igralnico so spremenili v avtobusni postajališči, izdelali so svoj rožnati avtobus (po pravljici Rožnat avtobus, avtorice Vesne Radovanovič). Spoznali so poklic voznik avtobusa in rajalno igro: avtobus.

Otroci iz starostnih skupin 4-6let pa so spoznali, katera vozila onesnažujejo okolje, se igrali igro avtomobili potrebujejo veliko prostora, ter se spraševali, Kako bi bila videti moja ulica brez avtomobila? V času evropskega tedna

mobilitnosti so z medgeneracijskimi igrami na zaprti ulici in trgu spoznali, da odstranitev avtomobilov pusti veliko več prostora za druženje in igro. Z igro Mali detektiv so prevzeli vlogo prometnega detektiva – opazovali so promet in opozarjali na avtomobile parkirane na pločniku, prehodu za pešce – nevarne situacije za pešce. Narisali so svojo pot v vrtec ter se pogovarjali o prijetnih in neprijetnih dogodkih, ki jih lahko vsak dan doživljamo na poti v vrtec. V tednu otroka so se skupaj odpravili na izlet z avtobusom. Za nekatere otroke je bila vožnja posebno doživetje, saj so se z avtobusom peljali prvič – verjame, da pa ne zadnjič.

Vsi otroci so se preizkusili v spretnostni vožnji s kolesi in skiroji. Na šolskem igrišču smo postavili pravi spretnostni poligon. Najstarejši predšolski otroci pa so ob vseh aktivnostih ozaveščanja o trajnostni mobilnosti sestavili tudi svojo deklamacijo Hodim peš.

HODIM PEŠ (avtorska)

Hodim peš v naravo,
hodim peš za zabavo.
Hodim po travi, pesku in cesti,
varno po pločniku s starši vsak dan.

Grem na sprehod in igrišče,
pa k frizerju in v bazen,
vedno čez prehod za pešce,
včasih pa na sladoled.

Tako razgibam mišice,
roke in telo,
srček dela tika-taka,
bije prav lepo.

V igro Beli zajček so se poleg staršev aktivno vključile tudi nekatere vzgojiteljice, ki so prihajale v vrtec peš ali s kolesom. Zavedamo se, da smo v prvi vrsti vzgojiteljice in pedagoški kader zgled otrokom in staršem pri ozaveščanju zdrave in varne trajnostne mobilnosti. S projektom Trajnostne mobilnosti bomo nadaljevali tudi v novem šolskem letu. Se že veselimo.

Vrtec Peter Klepec pri OŠ Cerkno
Zapisala koordinatorica: Adrijana Mavri

TRAJNOSTNA MOBILNOST V VRTCU PRI OŠ DESKLE

S projektom Trajnostna mobilnost smo v vrtcu nadaljevali tudi po igri Beli zajček. Žrebanje maskote Belega zajčka, ki je ob vikendih spremljal otroke na dom in jih opozarjal na zdrav način življenja brez prevoznih sredstev in pomembnost gibanja, se je nadaljevalo ves čas delovanja vrtca z istim številom otrok in oddelkov.

Nove aktivnosti na temo Trajnostna mobilnost so se izvajale do konca meseca februarja. Planirane aktivnosti za pomladne mesece se žal niso dale izvesti, zaradi zaprtja vrtca zaradi izrednih razmer. Aktivnosti na temo

Trajnostna mobilnost so zajemale vsa področja dejavnosti kot so: gibanje, jezik, narava, družba, matematika in umetnost. Otroci so se aktivno vključevali v dejavnosti in jih tudi dopolnjevali.

Predstavila bom nekaj aktivnosti, ki so se odvijale po oddelkih v našem vrtcu. Otroci starejših oddelkov so izvajali aktivnosti na temo »Moj kraj«. Po domačem kraju so se sprehodili in ob tem spoznavali značilnosti kraja in varne pešpoti od

doma do vrtca. Vzgojiteljice so otrokom priporočale, da v vrtec otroci ob spremstvu staršev oz. odrasle osebe prihajajo peš, s skiroji ali kolesi. Na sprehodih so otroci opazovali tudi promet, spoznavali prevozna sredstva in se seznanili z varnostjo in pravili obnašanja v prometu.

V vrtcu so otroci izdelovali plakat, na katerem so označili varno pot od doma do vrtca. Na panoju pred igralnico so ob pomoči vzgojiteljic izdelali zemljevid domačega kraja. Vsak otrok je narisal in izrezal eno stavbo oz. objekt, po katerem so se lahko orientirali v domačem kraju. Povezali so ga s cesto in si ob njem ogledali in prepoznavali varne poti od doma do vrtca. Na to temo so izvedli tudi vodeno gibalno vizualizacijo – izlet v mesto, spoznavali prometna sredstva, izdelali drevesni diagram, na katerem so otroci razvrščali prometna sredstva, ki pozitivno oz. negativno vplivajo na zdrav način življenja. Naučili so se veliko pesmic na temo prometa in prevoznih sredstev.

Tudi v oddelku mlajših otrok so se otroci seznanjali s prometom in prevoznimi sredstvi preko slik in slikanic

ob ogledu, poimenovanju in opisovanju slik. Barvali so pobarvanke na temo prometa in tiskali z žigi. Iz različnih večjih kartonskih škatel so izdelovali prevozna sredstva, ki so jih uporabili za igro v igralnici in na prostem. Usvajali so pesmice na to temo. Naučili so se tudi plesno koreografijo na pesem Gremo okrog sveta.

Vseh planiranih aktivnosti nismo mogli realizirati. Glede na trenutne razmere obstaja velika verjetnost, da teh dejavnosti v letošnjem šolskem letu ne bo mogoče izvesti.

Vrtec pri OŠ Deskle

Zapisala koordinatorica: Metoda Tomažič

NOVA GORICA – NOVIČKA

Projekt trajnostna mobilnost nas je spodbudil, da smo izvajali različne aktivnosti. Poudarek je bil na gibanju in bivanju na prostem. Tako smo otrokom pripravile spretnostni poligon na travniku – vožnja s tricikli, skiroji in kolesi, premagovanje različnih ovir, gibalne igre na igrišču vrtca – gibalna igra zajčki v brloge, igre z žogo – vodenje žoge, igra košarke, nogomet, podajanje, ciljanje, daljši sprehodi, kjer smo spoznavali prometne znake in se veliko pogovarjali o pravilnem obnašanju v prometu. Otroci so bili aktivni in so radi sodelovali. Ob teh dejavnostih smo se naučili tudi novo pesem Kolo (Mira Voglar), katero radi zapojemo ob vsaki priložnosti. Otroci sami spodbujajo starše, da se pripeljejo v vrtec s kolesom in se o tem med seboj veliko pogovarjajo.

Pogovarjali smo se o onesnaženosti in razmišljali, kako bi lahko poskrbeli za čistejšo okolje. Prišli smo do ugotovitve, da bi uporaba javnega mestnega prometa zmanjšala onesnaženost zraku v mestu, prav tako vožnja s kolesi in skiroji. Izdelali smo tudi plakat s čisto in onesnaženo naravo. Odpravili smo se na sprehod ter opazovali okolico vrtca in opozarjali na odvržene odpadke, ki smo jih videli ob cesti, na pločnikih ter gozdičku. Ob teh prizorih smo obnovili, kako je potrebno pravilno ločevati odpadke. Povzpeli smo se na hribček nad vrtcem, kjer smo ugotovili, da je narava

bolj čista. Otroci so ugotovili, da ni bilo slišati nobenega hrupa avtomobilov in ostalih prevoznih sredstev. Otroci na ta način pridobiva izkušnje, kako sam in drugi ljudje vplivajo na naravo in kako lahko dejavno prispevamo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja. V goriški knjižnici smo si izposodili tudi knjigo Kakšen čudovit travnik (Wolf Harrant), v kateri zgodba pripoveduje o uničevanju narave s strani človeka. Po zgodbi so otroci risali in nastale so zanimive risbe.

Vrtec Nova Gorica

Zapisale koordinatorice: Martina Bucik, Neli Ferfolja in Sanja Ravhekar

NOVA GORICA – NOVIČKA

V okvirju projekta Trajnostna mobilnost smo z otroki izvedli dejavnosti na temo javnega prometa. Skupaj smo se odločili, da obiščemo železniško postajo, spoznamo delo sprevodnika in si ogledamo staro parno lokomotivo. Otroci so informacije iskali v knjigah, na spletni strani, skupaj s starši so doma iskali fotografije različnih vlakov, le te prinašali v vrtec, ker smo kasneje izdelali skupen plakat. Kasneje smo izdelali tudi maketo železniške postaje in lokomotivo z vagoni iz odpadnega materiala, ki so ga otroci prinesli od doma (embalaža od mleka, škatlice od zdravil, čajev, tulce, odpadni papir, ...), ter barvali pobarvanke vlakov.

Dejavnost štetje prometa je bila otrokom zelo všeč. Vsak otrok si je izdelal svoj kartonček s prevoznim sredstvom,

ki ga je vzel s seboj. Odpravili smo se na stopnice na nadvozu (tu se prepleta cesta, pločniki in kolesarske poti), od kjer smo opazovali promet. Vsak otrok je opazoval svoje prevozna sredstvo in si tako na svoj kartonček zabeležil s črtico (tisti, ki je na kartonček narisal avtomobil, je beležil število avtomobilov, ...). Ko smo prišli v vrtec, smo na večji plakat zabeležili, kar smo opazovali. Ugotovili smo, da je v dopoldanskem času mimo nas peljalo največ osebnih avtomobilov in avtobusov.

Z otroki smo se pogovarjali, na kakšen način prihajajo v vrtec, kdo jih pripelje, kako daleč od vrtca živijo, kaj vse opazijo na poti. Z otroki se pogovorimo tudi o nevarnih točkah na poti v vrtec (na primer: prehodi za pešce, križišča

brez semaforjev, kolesarske steze, zaparkirani pločniki, ...). Otroci so narisali svojo pot od doma do vrtca in se o tej poti pogovarjali z vrstniki. Ugotovili so, da nekateri živijo čisto blizu in imajo podobno pot do vrtca in tako je deklica predlagala: »Kaj pa ko bi skupaj hodili v vrtec?«

Vrtec Nova Gorica

Zapisale koordinatorice: Martina Bucik, Neli Ferfolja in Sanja Ravhekar

Izdelava lokomotive z vagoni iz odpadnega materiala.

OGLED STARE LOKOMOTIVE IN VOŽNJA Z VLAKOM

V skupini Vrtnarji so 28.11.2019 vsi otroci dopolnili tri leta, kar pa pomeni, da lahko končno vsi potujejo z javnim prevozom. Vzgojiteljica Maja Maver je otrokom za njihov prvi tak izlet ponudila dve možnosti: vožnja z avtobusom ali pa z vlakom. Večina otrok si je zaželela vožnje z vlakom, saj tega še nikoli niso doživeli. In bilo je odločeno.

Vzgojiteljica se je za to dejavnost temeljito pripravila: poklicala je na železniško postajo in pridobila točne informacije o voznem redu; spremljala je vremensko napoved; pripravila je zemljevid poti. V svojo dejavnost je z veseljem vključila tudi samoiniciativnost otrok – en deček je v vrtec prinesel svojo igračo vlak in ga ostalim natančno opisal.

4.12.2019 so se Vrtnarji po malici zbrali okrog mize in preučili zemljevid, ki jim ga je vzgojiteljica Maja pripravila za izbrano pot. Izpred vrtca Solkan so tako ob 9.30 odpeščili proti železniški postaji Nova Gorica. Dolžina poti je cca. 2,5 km. Pot so si krajšali z opazovanjem, prepevanjem, opisovanjem mimoidočih prevoznih sredstev ter seveda s ponavljanjem pravilnega ravnanja v prometu. Pot jih je vodila mimo železniških zapornic, nato pa na železniško postajo, kjer so si ogledali vozni red in kupili vozovnice. Med čakanjem na pravi vlak so si ogledali še staro lokomotivo, ki je ves čas na ogled na novogoriški železniški postaji.

Kmalu je prišel pisan vlak namenjen na Jesenice. Otroci so z vzgojiteljicama previdno vstopili in se posedli. Vzgojiteljica jih je spomnila na ustrezno obnašanje, nato pa se je z vsakim otrokom pogovorila o občutkih (strah, vznemirjenje, pričakanje). Zaslišali so zvok piščalke in vlak se je premaknil. Med potjo so otroci gledali skozi okno in se čudili. Žal je njihova pot prehitro minila. Že na naslednji postaji (Solkan) so morali izstopiti. Vlaku so pomahali v slovo in se zopet peš odpravili proti vrtcu. Tja so prispeli ob 12.00.

Naslednji dan je vzgojiteljica Maja z otroki naredila refleksijo izleta. Ugotovili so, da jim je bila vožnja z vlakom zelo všeč in da si želijo to ponoviti. Radi bi celo, da bi naslednjič z njimi šli še starši in stari starši. Od tu tudi ideja vzgojiteljici, da bi lahko v pomladnem času naredili poseben izlet z vlakom ali avtobusom, kjer bi otroke spremljali še stari starši.

Dejavnost so obogatili še z manjšo razstavo s slikami o doživetju. Slike in zemljevid poti so obesili kar na vrata skupine, kjer so otroci lahko staršem pripovedovali o doživetju na vlakom.

Vrtec pri OŠ Solkan

Koordinatorica projekta: Katarina Semič
(v sodelovanju z vzgojiteljico Majo Maver)

